

[Dahlgaard.]

socialministeriets gæstearbejderkonsulent, der har udført et prisværdigt arbejde under for små vilkår. Jeg har personlig altid ment, at staten ved den lejlighed snød sig for billigt fra en opgave, som indebar en forpligtelse af temmelig speciel karakter. Det har også generet mig, fordi jeg har den opfattelse — det er et skøn — at hvad gæstearbejderne betaler i skat til stat og kommuner, er et større beløb, end hvad stat og kommuner ofrer på gæstearbejdernes problemer.

Nu vel, jeg kunne godt ønske, at det forslag, vi behandler i dag, kunne give anledning til at tage spørgsmålet om gæstearbejderkontoret i socialstyrelsen op til fornyet vurdering og altså da bl. a. i lyset af, hvad der kommer ud af det arbejdsgruppearbejde, arbejdsministeren har nævnt. Jeg vil dog advare mod, at man bruger udtrykket indvandringskontor; det er en efter min mening ikke særlig heldigt valgt terminologi.

Under den debat om gæstearbejderne, der fandt sted her i tinget i december 1970, var der tilslutning til det synspunkt, at der ved den løbende vurdering af, om der skulle åbnes adgang for gæstearbejdere, skulle ske en afvejning i forhold til de strukturproblemer på arbejdsmarkedet, som nu engang løses bedst i et stramt arbejdsmarked. Der var også tilslutning til, at der kunne være brug for gæstearbejdere til at løse flaskehalsproblemer og visse økonomiske vækstproblemer. Så vidt jeg erindrer, var der også fra visse sider en fornemmelse af, at der var noget umiddelbart urealistisk i tanken om, at Danmark skulle indkapsle sig sådan, at vi stod helt uden for den arbejdsmarkedsmæssige udvikling, som sætter sit stærke præg på vore nabolande.

Der er måske efterhånden baggrund for en yderligere fordybelse i spørgsmålet om, hvad det egentlig er for en udvikling, gæstearbejderproblematikken er et led i. Jeg tror, at i hvert fald nogle af de faktorer, man må regne med, er hele den teknologiske og organisatoriske revolution, der sker i produkti-

onslivet, og som aldeles ændrer forudsætningerne for arbejdsdelingen på arbejdsmarkedet. Jeg tror endvidere, det er den stærkere deltagelse i længerevarende uddannelser, der giver den nye slægt øget kompetence og ændrede aspirationer med hensyn til arbejdsopgaver. Resultatet af disse forhold er, at der opstår behov for arbejdskraft af den art, som gæstearbejderne repræsenterer.

Jeg så gerne, at den problemstilling, jeg her har forsøgt at antyde, blev taget op til vurdering i forbindelse med udarbejdelsen af perspektivplan nr. 2. Der er ikke tvivl om, at der her er tale om en problemstilling, der har at gøre med, hvordan teknologi, uddannelser, forskning, erhvervslivets forhold og arbejdsmarkedet udvikler sig i indbyrdes samspil, altså netop noget af det, som denne perspektivplan skal behandle.

Til slut: jeg tror, at gæstearbejderproblemerne er kommet for at blive. Man kan indtage den holdning — og jeg vil ikke sige andet, end at den godt kan være forstandig — at man skal prøve at løse vore problemer, uden at der kommer gæstearbejdere ind. Der vil så opstå en lang række andre problemer på produktionsområder, efterhånden også på en række offentlige serviceområder, hvor tingene ikke kan løses, og hvor de ellers må løses på et lavere niveau, eller hvor man må teknologisere. Man kan også indtage den holdning, at vi slipper frit ind, sådan som man stort set har gjort i vore nabolande; vi ved, at det giver et meget stort antal meget vanskelige problemer, som netop er baggrunden for debatten her i dag.

Jeg tror som sagt, vi er nødt til at vurdere disse problemer i sammenhæng med de forhold, som perspektivplanen vil belyse, og tilbage står da at skrue blusset helt ned til 0. Det kan vi jo nok ikke, og derfor vil der under alle omstændigheder ikke være noget forgjort, tværtimod, ved at styrke bestræbelserne for at skabe menneskelighed omkring gæstearbejdernes forhold her i landet.

Knud Damgaard: Jeg håber ikke, at hr. Dahlgaards lille fortalelse går i opfyldelse,